

THE EFFECT OF USING CARICATURES ON VOCABULARY RETENTION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Sevim GÜVEN

*Assist. Prof. Dr., Gaziosmanpaşa University, sevim.guven@gop.edu.tr
ORCID Number: 0000-0002-6341-3609*

Müjgan BEKDAŞ

*Teacher, Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü, mujgan_umut@hotmail.com
ORCID Number: 0000-0003-4313-5880*

Received: 23.10.2017

Accepted: 20.03.2018

ABSTRACT

It is important to use the most appropriate and most interesting methods and techniques when teaching a language. One of the techniques used in vocabulary teaching is using caricatures. The purpose of this study is to determine the contributions of using caricatures to vocabulary retention in foreign language lessons (English). An experimental design with pretest-posttest and retention test control group was employed. The study was carried out with the voluntary participation of a total of 50 students in the preparatory class of a high school in Tokat during the fall semester of the 2015-2016 academic year. The students were randomly divided into two groups as experimental and control groups. The students in the experimental group were asked to draw the caricatures of the predetermined target words, and these drawings were hung on the walls of the class. The control group students studied the unit without caricatures through traditional methods accompanied by the teacher. At the outset of the study, a pretest covering the predetermined target words was administered to the students before starting the related unit. At the end of the unit, students were given a posttest, and then a retention test was administered after three weeks. In addition, the students in the experimental group were interviewed to determine their views on the use of caricatures. The results of the posttest indicated that there was no significant difference between the two groups. However, there was a significant difference between the retention test scores of the experimental and control groups. Additionally, it was found in the interviews with the experimental group students that using caricatures was beneficial. As a result, it was determined that using caricatures for teaching vocabulary increased retention.

Keywords: Foreign language teaching, vocabulary teaching, caricature.

INTRODUCTION

The oral communication of individuals takes place through words. "Having a rich accumulation of vocabulary and concepts enables people to be rich in thoughts" (Özbay and Melanlıoğlu, 2008: 31). "Vocabulary is a tool in the production of thoughts, and its shortage influences the formation of thoughts negatively ... Vocabulary does not only help explain things, but also ensures understanding. It is impossible to understand what is read or spoken without knowing the meaning of the words" (Oflaz, 2015: 698). In the process of foreign language teaching, enriching vocabulary is of great significance. Harmer emphasized the importance of learning vocabulary by saying, If the structures of a language constitute the skeleton of that language, then vocabulary makes up its vital organs and body (as cited in Joklová, 2009). Foreign language courses rank the first among courses where learning vocabulary is crucial. Foreign language courses should be fun and far from being monotonous and they should be carried out using new approaches and methods. In addition, the lessons should especially avoid rote learning and have an environment where all audio-visual and tactile skills are employed actively, and appropriate materials are utilized (Gömleksiz and Elaldı, 2000).

"Original drawings, caricatures, classical music works, short films, and audio-visual tools made by artists contribute to the creation of a very stimulating learning-teaching environment by adding new interpretations and expansions to the messages of texts" (Turhan Ağrelim, 2016: 18). Visual elements are important in learning. One can keep images in short-term memory and create schemas for long-term memory by using them in various forms (Farah, 1988). Particularly, a well-designed image is more effective in conveying the message than a written format involving the same information. Visual materials provides more comprehension despite less time allocation and repetition. (Leiner, Handal and Williams, 2003). Sculptures, paintings, photographs, and maps are visuals elements. In this context, caricatures are also a kind of visual elements (Delp and Jones, 1996). "The word caricature was derived from the word caricare, which means filling and loading in Italian" (Pope, 2012: 6). "Caricature is the art of communicating thoughts through drawings" (Özer, 2007: 1). "Caricature is a phenomenon of drawing people or things exaggeratedly. In today's interpretation, caricature is an art of creating humor on the line "(Kılınc, 2006). It is the art of catching the funny and striking side of a person or an event and bringing it forward, transforming it into a laugh with exaggerated lines (Avşar, 2007). As it is understood from these definitions, caricatures are entertaining, multi-dimensional, gripping, and instructive materials. According to Özer (2007:29), "terms such as caricature, cartoon, graphical humor are known as separate genres throughout the world, primarily in England. However, all these terms in Turkey are listed under the title 'caricature'. Every kind of humor illustration is called caricature. Özer (2007: 29-30) states that caricatures and similar drawings are formally four types in newspapers and magazines.

- Humor Design (Vignette): This is a type of drawing created with caricature lines to embellish and add visibility to texts such as anecdotes, stories, interviews, news, research analysis, and corner writings.
- Caricature: This is also called a single-frame cartoon. It is the humorous interpretation of a person, an event, or a situation with a single square in its own drawing style.

- Comic strips: This genre, called 'strip' by westerners, refers to a series of caricature frames. The first of these caricature frames, which may consist of two, three, and occasionally more frames, is used to prepare the audience. The last frame is used to baffle and influence the audience. Shortly, the last frame is used to crack the joke by the cartoonists.

Caricatures can be classified into three groups in terms of content and artistic nature (Özer, 2007: 34).

- Caricatures of Portrait: These drawings, which cover only the image of a person, are drawn with an understanding that emphasizes the characteristics of that person. The drawings should be similar to the original and they are exaggerated.
- Comics: They are drawn for magazines and newspapers and they handle political and social issues. They have a short life span.
- Humorous Pattern: They are referred to as artistic caricatures or graphical humor. They are not concerned with appealing the masses and seeking popularity. Amusement is the secondary goal; instead, they usually aim to make people think.

Caricatures are a powerful learning tool and have the power of telling a complex story with a couple of images. They raise curiosity about events in students and encourage them to think. The humorous elements in caricatures allow the target words to be understood more quickly and retained better. 'There is strong evidence that a message presented with humor is much easier to understand' (Ginman and Ungern-Sternberg, 2003: 76 Act. Csajbok-Twerefou, 2011). A more colorful and more enjoyable classroom environment keeps the student away from stress and provides an unprejudiced approach to the target language. Teachers can use caricatures for many purposes. Naylor and Keogh (2013) reported that using caricatures provided high motivation in all age groups, improved their discussion skills, gave them effective learning and evaluation skills, revealed individual differences, allowed students to summarize their own ideas, and helped them use the language. It is particularly thought that caricatures should be used effectively in language teaching since the results will be more permanent, and both the topic and the teacher will have a positive effect on students (Rule, Sallis and Donaldson, 2008). For these reasons, caricatures should be frequently employed in vocabulary teaching in the classroom environment. Indeed, the following characteristics of caricatures support this approach: they allow visual presentation of ideas; they are in the form of a dialogue; they have the minimum level of text; they provide alternative viewpoints for any given situation; they develop from ideas that can be adapted to daily life. Due to these features, caricatures allow students to perceive vocabulary better, improve other language skills, and increase interest in language (Naylor and Keogh, 2013). Caricatures are therefore an important learning tool that facilitates and enriches and makes learning permanent.

There are many studies which show that caricatures have a significant role in the education process and support the use of caricatures as a learning tool. Caricatures were used in the acquisition of various language skills (Varişoğlu, Şeref, Gedik, and Yılmaz, 2014; Greenberg, 2002; Hakam, 2009; Madden, Chung and Dawson, 2008; Vogler, 2004; Yaman, 2010), in Social Studies course (Tokcan and Alkan, 2013), in History course

(Köseoğlu, 2008), in Science course (Balım, İnel and Evrekli, 2008; Kabapınar, 2005; Oluk and Özalp, 2007; Rule, Sallis and Donaldson, 2008), in Turkish Language and Literature course (Üstün, 2007), in Mathematic course (Uğurel and Moralı, 2006), and treatment studies (Çakır and Aydoğdu, 2016).

When the literature was examined, it was determined that there was no adequate number of studies on the use of caricatures in vocabulary teaching in the foreign language field. In this context, the study aimed to determine the effect of using caricatures on enriching vocabulary in foreign language teaching and maintaining the retention of vocabulary. In line with this main objective, the answers to the following questions were sought:

1. Is there a significant difference between the pretest and posttest scores of the experimental group students?
2. Is there a significant difference between the pretest and posttest scores of the control group students?
3. Is there a significant difference between the pretest scores of the experimental and control group students?
4. Is there a significant difference between the posttest scores of the experimental and control group students?
5. Is there a significant difference between the retention test scores of the experimental and control group students?
6. What are the opinions of the experimental group students regarding the use of caricatures for learning vocabulary?

It was found in the related literature that the use of caricatures was mainly practiced in developing mother tongue skills, and teaching science and social sciences courses, but that it was not given an adequate place in vocabulary teaching in foreign language courses. These findings formed the foundation for this study. The study is expected to contribute to this gap in the literature.

METHOD

Study Design

Quantitative data, pretest-posttest, and retention test, and a quasi-experimental design with a control group were used in this study, which examined the effect of caricature use on vocabulary learning and retention in English lessons. For the qualitative data, interviews were conducted with the experimental group students to determine their thoughts on the use of caricatures in vocabulary teaching based on the case study model. For this reason, a mixed design was used in the study. The experimental design is defined as a research design that is used to explore cause-and-effect correlations between variables (Büyüköztürk, 2007). Common features of real trial models are the use of multiple groups and the creation of groups with unbiased assignment

(sampling). Therefore, at least one experimental and one control group exist in such studies. These are considered synchronized in terms of the other control variables (Karasar, 2007).

Two groups with equal levels were selected for the study. One of them was designated as the experimental group and the other as the control group. The same achievement test was applied to the students in the experimental and control groups as a pretest, and then as a posttest and a retention test following the application. In this study, no random assignment was made in the selection of the experimental and control groups, and the pretest achievement equivalence of the groups was checked in terms of academic success, which is a dependent variable of the study.

Study Group

The study consisted of a total of 50 students attending the preparatory classes of a state high school in Tokat province in the first semester of 2015-2016 education period. The students who were selected in line with the common features of actual experimental models were assigned to experimental (25) and control groups (25). Participants were 22 male and 28 female students. The study group was determined by appropriate sampling. The qualitative data of the study were obtained from individual interviews with the experimental group students.

Data Collection and Analysis

The data collection tool of the research consisted of 24 multiple-choice questions applied in the pretest-posttest and retention test of the research related to the target words in the "HOME" unit of the textbook named 'On Screen'. Each correct response to the first 20 questions was scored as four points and the last four as five points. This was because the test was evaluated over 100 points. The test items were prepared by the authors of the book based on the target words as determined in the book. Since the validity-reliability study of the test was conducted by the expert authors of the book, no further validity-reliability study was required. In addition, necessary permission was obtained from the publisher of the book to use the test as a measurement tool.

The aim of the interview form used in the study was to determine the opinions of the experimental group students on the use of caricatures. Interview questions were prepared based on expert opinions. The form used in the study had a 'standardized open-ended interview' structure and structured interviews were conducted. According to Patton (1987), this approach involves a series of carefully written and sequenced questions, which are then asked in the same style and order to the interviewed individual. In the study, two classes were selected among high school preparatory class students and the experimental and control groups were formed, and then the target words determined in the unit and the vocabulary knowledge of the students relating to these words were evaluated. The target words were taught to the control group students using traditional methods, while they were studied using the caricatures drawn by the students in the experimental

group. A separate caricature was used for each of the target words. The students in the experimental group were asked to draw the caricatures of the target words and they were hung on the classroom walls. In the experimental group, the caricatures were kept hanging on the walls until the end of the unit, while in the control group no caricatures were drawn or hung on the walls at all. At the end of the unit, a posttest was conducted for data collection and after three weeks, a retention test was administered, and the results were compared. Thus, the quantitative data related to the study were collected. The qualitative data, on the other hand, were obtained through the interview forms. Thus, quantitative and qualitative research techniques were used together in the study, and vocabulary teaching through the use of caricatures was examined from various aspects. This application continued throughout the unit. The students were given a pretest at the outset and a posttest at the end of the application to evaluate vocabulary gains for all groups. In the first stage of the analysis, the Wilcoxon Marked Rank test, a non-parametric test, was applied to compare pretest and posttest scores within each group. In the second stage, the Mann-Whitney U test, a non-parametric test, was used to compare pretest and posttest scores between the two groups. Non-parametric tests were utilized in the study because there were fewer than 30 individuals in the experimental and control groups. The interview data records were written out and analyzed using content analysis. Content analysis is the process of identifying data and revealing the facts that may be hidden within the data (Yıldırım and Şimşek, 2013). The data obtained as a result of the interview were examined and coded according to the concepts inferred from the data.

FINDINGS

In this section, the findings obtained by analyzing the data collected within the scope of the study and the data collected as required by the research questions were interpreted and presented in the tables.

1. Is there a significant difference between the pretest and posttest scores of the experimental group students? The findings related to the first research question are as follows.

Table 1 presents the results of the Wilcoxon Signed Rank test on whether the students in the experimental group showed a significant difference in terms of the pretest and posttest scores relating to vocabulary learning.

Table 1. The Results of The Wilcoxon Signed Rank Test for Pretest-Posttest Scores of Experimental Group Students.

Ranks		N	Rank Mean	Rank total	z	p
Posttest- Pretest	Negative ranking	4 ^a	6.38	25.50	-3.559	.000
	Positive ranking	20 ^b	13.73	274.50		
	Equal	1 ^c				
	Total	25				

**Based on Positive Ranking*

As is seen in Table 1, The results of the Wilcoxon Signed Rank Test, a non-parametric test, conducted to determine whether there was a significant difference between the pretest and posttest scores of the

experimental group students, indicated that there was a significant difference between the mean scores ($z = -3.559$, $p < 0.05$). The difference was in favor of the pretest. That is, the posttest scores of the experimental group differed significantly as a result of group practices.

2. Is there a significant difference between the pretest and posttest scores of the control group students?

The analyses related to the second research question yielded the following results.

Table 2 gives the results of the Wilcoxon Signed Rank test on whether the students in the control group indicated a significant difference in terms of their pretest and posttest scores on vocabulary learning.

Table 2. The Results of The Wilcoxon Signed Rank Test for Pretest-Posttest Scores of Control Group Students.

	Ranks	N	Rank Mean	Rank total	z	p
Posttest- Pretest	Negative ranking	1 ^a	2.50	2.50	-4.306	.000
	Positive ranking	24 ^b	13.44	322.50		
	Equal	0 ^c				
	Total	25				

*Based on Positive Ranking

When Table 2 was examined, it was found according to the results of the non-parametric Wilcoxon Signed Rank Test conducted to determine whether there was a significant difference between the pretest and posttest scores of the control group students obtained from the vocabulary test that there was a significant difference between the mean scores ($z = -4.306$, $p < 0.05$). The mentioned difference was in favor of the pretest. The posttest scores of the control group indicated a difference significantly as a result of the group application.

3. Is there a significant difference between the pretest scores of the experimental and control group students? The findings relating to the research question are as follows.

The results of the Mann Whitney U test regarding the pretest scores of the experimental and control group students about vocabulary learning are given in Table 3.

Table 3. The results of the Mann Whitney U Test For Pretest Scores Of The Experimental And Control Group Students.

	Method	n	Rank mean	Rank total	U	z	P
Pretest	Concept caricature	25	23.58	589.50	264.000	-.935	.350
	Traditional	25	27.42	685.50			
	Total	50					

As can be seen from Table 3, there was no significant difference between the pretest scores of the students in the experimental and control groups ($z = -0.935$; $p > 0.05$). It can be stated that there was no significant difference in terms of the vocabulary knowledge of the students in the experimental and control groups according to the pretest results.

4. Is there a significant difference between the posttest scores of the experimental and control group students? The findings are as follows.

The Mann Whitney U test results of the posttest scores of the students in the experimental and control groups related to the vocabulary learning are given in Table 4.

Table 4. The results of the Mann-Whitney U Test that Was Performed To Determine Whether Posttest Scores Of The Experimental And Control Groups Were Different.

	Method	n	Rank mean	Rank total	U	z	p
Posttest	Concept caricature	25	26.80	670.00	280.000	-.632	.527
	Traditional	25	24.20	605.00			
	Total	50					

As can be seen from Table 4, there was no significant difference between the posttest scores of the students in the experimental and control groups ($p > 0.05$). It can be said that there was no significant difference between the posttest scores of the experimental and control group students in terms of vocabulary learning.

5. Is there a significant difference between the retention test scores of the experimental and control group students? The result of the analyses indicated the following findings.

Table 5 gives the Mann Whitney U test results for the retention test scores of the students in the experimental and control groups related to the vocabulary learning.

Table 5. The results of the Mann-Whitney U Test That Was Done To Reveal Whether Retention Test Scores Of The Experimental And Control Groups Indicated A Difference.

	Method	N	Rank mean	Rank total	U	z	p
Retention Test	Concept caricature	25	33.62	840.50	109.500	-3.956	.000
	Traditional	25	17.38	434.50			
	Total	50					

** $p < 0.05$

According to Table 5, a significant difference was found in favor of the control group ($U = 109.500$ $p < 0.05$) as a result of the Mann-Whitney U test performed to test whether there was a significant difference between the retention test scores of the experimental and control groups. This meant that the retention scores of the experimental group differed significantly. It was observed that the use of caricatures increased retention of the learned vocabulary in the experimental group students.

6. What are the opinions of the experimental group students regarding the use of caricatures? The followings are the findings related to sixth research question.

Table 6 presents the codes related to the findings obtained as a result of the interviews with the experimental group students.

Table 6. Codes Regarding Student Opinions on Using Caricatures in Vocabulary Teaching

Codes for participant views	f	Codes for participant views	f
Fun	14	Rational	1
Facilitating	13	Helpful	1
Memorable	11	Pioneering	1
Raising interest	9	Necessary	1
Teaching by doing	9	Repetitive	1
Enriching vocabulary	8	Liberating	1
Creating a cheerful environment	5	Reminder	1
Creating difference	5	Illustrative	1
Creating an impact	5	Time saver	1
Instructive	4	Consolidating	1
Visual memory booster	3	Memory developer	1
Striking	2	Compelling to draw *	1
Creative	2	Boring *	1
Success booster	2	Distractor*	1
Time saver	2	Irrelevant*	1
Beneficial	1		

*Negative statements

As can be seen in table 6, it was observed that the students of the experimental group were quite satisfied with vocabulary learning through caricatures. Students stated that they found the use of caricatures fun, facilitating and memorable. Some of the participants' positive statements on the issue were as follows. *"I think it's a good activity because you learn the spelling and the meaning of the words while you're making drawings"; "I had a lot of fun while drawing the words and I have retained the word that I've drawn better. Both the colorful drawings and drawing the word itself was very useful to me. So I've noticed that I can retain the words best by drawing. Drawing is really memorable and a very good method."*

Students stated that caricatures were enjoyable as they particularly had elements of humor and that caricatures increased their interest in the lesson. Through using this method, visual images were found to be easier to memorize, more permanent, and more concrete to learn without the need for too much repetition. Some of the statements showing the students' opinions were as follows. *"I retained the vocabulary better as the drawings looked funny"; "We learned words much faster because we used caricatures during the lessons. The drawings were hung on the walls of the classroom, so it increased our exposure to them. Thus, I benefited from using caricatures"; "We constantly see the words hanging on the walls, and this makes it easier for us to learn words faster"; "First, I called the words from my visual memory, and I was able to immediately remember. It was a quite useful method helping retain the words better"; "Because the visual aspect of the application was strong, it helped us learn words faster. This method is easier and more entertaining than trying to memorize the words in the book for a longer time"*.

Students also emphasized that the caricatures changed the classroom environment. *"We made the class gain a free spirit and become chirpy"; "It created a more colorful class. I don't waste my time looking up words in the dictionary".* It can be said that caricatures improved the imagination and creativity of the students. *"It was nice. I was able to retain the words better because I tried to draw them. I started to make plans in my mind before I am beginning drawing. I wanted produce something nice. It was a different and creative activity for me ".*

The students reported that the use of caricatures in teaching and learning vocabulary also influenced other skills positively and increased their success. *"As we learn English vocabulary, activities such as speaking, writing, and listening are also becoming easier, which is, in turn, helping us to be more effective and successful in the lessons"; "I remembered the caricatures I drew particularly when I forgot the meaning of the words in quizzes, so I was able to answer the questions correctly ".* As it is understood from these explanations, the use of the caricatures as a teaching tool was perceived positively by the participants.

Conclusion, Discussion and Suggestions

A well-equipped, creative and imaginative teacher can save the lesson from boredom by using innovative techniques and realistic materials (Thakur, 2015). Using caricatures rank the first among these techniques. *"Well-drawn caricatures have a story to tell, a value to be passed on, and a lesson to teach"* (Katchen, 1995). Therefore, using caricatures in the lessons is an important way to increase student motivation. It makes foreign language teaching and learning enjoyable and powerful in terms of both teachers and students.

A significant difference was found between the pretest and posttest test mean scores of the experimental group students related to their vocabulary knowledge according to the non-parametric Wilcoxon Signed Rank Test. As a result of group applications, the posttest scores of the experimental group indicated a significant difference. The difference between the pretest and posttest test mean scores of the control group students related to their vocabulary knowledge according to the non-parametric Wilcoxon Signed Rank Test was found to be significant. The posttest scores of the control group showed a significant difference as a result of group applications. This can be interpreted as using caricatures in the lessons is highly effective in learning.

It was determined that there was no significant difference between the pretest scores of the students in the experimental and control groups. It can be stated that there was no significant difference relating to the vocabulary knowledge of the students in the experimental and control groups in terms of their pretest scores. Though the vocabulary activities in both groups were different, students were observed to learn them.

There was no significant difference between the posttest scores of the students in the experimental and control groups. It can also be said that there was no significant difference relating to the vocabulary knowledge of the students in the experimental and control groups in terms of posttest scores. Although the vocabulary activities in both groups were different, learning was achieved. However, in terms of average scores, the experimental group was found to have much higher scores. According to this result, the use of caricatures can be interpreted to be more effective in students' learning.

There was a significant difference in favor of the control group according to the results of the Mann-Whitney U test performed to determine whether there was a significant difference between the retention test scores of the experimental and control groups. That is, the retention scores of the experimental group yielded a difference significantly. It was observed that the use of caricatures provided better retention in vocabulary learning and helped better remember vocabulary. The interpretation of this state is that visual elements facilitates learning, makes it fun and permanent, and provide long term retention.

In the interview conducted with the students of the experimental group, it was observed that the students received learning through caricatures positively. Students stated that they found the use of cartoons fun, facilitating, and memorable.

As a result of the study, it was determined that teaching vocabulary in foreign language courses through cartoons increased student achievement and retention of vocabulary more than traditional vocabulary teaching techniques. The mentioned findings were in line with the findings of the studies reporting that teaching through caricatures was more effective than teaching through traditional techniques in such fields as Science (Atasoy and Zoroğlu,2014), (Rulle,Sallis and Donaldson,2008), (Webb, Williams, Meiring, 2008), medicine (Delp and Jones,1996), (Leiner, Handal and Williams, 2003), social studies (Tokcan and Alkan, 2013), and Turkish Language (Varışoğlu at al, 2014), (Yaman, 2010).

It has been proven that cartoons allow students to easily explain their ideas in the classroom environment, encourage students to think, and develop their creativity. These finding were similar to the findings of the studies found by Webb at all (2008), Williams, Meiring, (2008), Naylor and Keogh (2013), and Tokcan and Alkan (2013).

Caricatures have been proven through the findings from the interviews to be stored in memory fast, learned more quickly, and not forgotten easily because of their visual nature. This finding was also similar to the findings of other researchers such as Thakur (2015), Naylor and Keogh (2013), and Delp and Jones (1996).

This study aimed to teach some abstract rules and concepts through caricatures for increasing the vocabulary knowledge in foreign language teaching, improve the oral and written expression skills of the students, help the lessons be fun and student-centered, and thus boost the success in this context. It was observed in the study that using caricatures in vocabulary teaching increased the retention. Additionally, it made the learning environment more enjoyable and effective.

According to the results of this study, the following points can be recommended: teacher and student awareness can be raised regarding the importance of using caricatures in teaching and learning environments; more studies can be carried out in order to determine the effectiveness of using caricatures in other courses; new studies can be conducted on the use of caricatures in foreign language teaching; and findings supporting the effectiveness of this tool can be increased. It is recommended that caricatures can also be used in textbooks as this study reached the conclusion that the use of caricatures had a positive influence on student achievement.

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARİKATÜR KULLANMANIN KELİME DAĞARCIĞINA KALICILIĞA ETKİSİ

Sevim GÜVEN

*Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sevim.guven@gop.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0002-6341-3609*

Müjgan BEKDAŞ

*Öğretmen, Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü, mujgan_umut@hotmail.com
ORCID Numarası: 0000-0003-4313-5880*

Received: 23.10.2017

Accepted: 20.03.2018

ÖZ

Dil öğretirken en uygun ve en ilginç yöntemleri kullanmak önemlidir. Bu yöntemlerden biriside karikatür kullanarak kelime öğretimidir. Bu araştırmanın amacı, yabancı dil derslerinde (İngilizce) karikatür kullanmanın kelime dağarcığına olan katkılarını belirlemektir. Araştırma ön test son test ve kalıcılık testi kontrol gruplu deneysel desen üzerine tasarlanmıştır. Araştırma 2015-2016 güz döneminde Tokat'ta bir lisesinin hazırlık sınıfında devam eden toplam 50 öğrencinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler rastgele deney ve kontrol grubu olarak iki sınıfa ayrılmıştır. Deney grubu öğrencilerinden önceden belirlenen hedef kelimelerin karikatürlerini çizmeleri istenmiş ve bu çizilen karikatürler sınıfın duvarlarına asılmıştır. Kontrol grubu öğrencileri karikatürler olmadan üniteyi öğretmen eşliğinde geleneksel yöntemlerle işlemiştir. Araştırma, üniteye başlamadan önce belirlenen hedef kelimelerle ilgili bir ön test yapılarak başlatılmıştır. Ünite sonunda öğrencilere son test ve üç hafta sonra kalıcılık testi uygulanmıştır. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerine karikatür kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek için görüşme yapılmıştır. Uygulamanın son test sonuçlarında iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Ancak deney ve kontrol grubunun kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu gözlenmiştir. Yine deney grubu öğrencileri ile yapılan görüşmede de yabancı dil dersinde karikatür kullanmanın olumlu bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak kelime öğretiminde karikatür kullanmanın kalıcılığı arttırdığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, kelime öğretimi, karikatür.

GİRİŞ

Bireylerin sözlü iletişimi kelimeler yoluyla olur. “İnsanın kelime ve kavram yönünden zengin bir birikime sahip olması, düşüncede de zengin olmasını sağlar” (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008: 31). “Kelimeler düşünce üretiminde bir araçtır ve eksikliği düşünme oluşumunu olumsuz etkiler... Kelimeler yalnızca anlatmaya değil, anlamaya da yaramaktadır. Kelimelerin anlamı bilinmeden okunanların ya da söylenenlerin anlaşılması imkânsız gözükmektedir” (Oflaz, 2015: 698). Yabancı dil öğretimi sürecinde, kelime dağarcığının zenginleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Harmer, eğer dilin yapıları o dilin iskeletini oluşturuyorsa, o zaman hayati organlarını ve vücudunu da kelimeler oluşturur diyerek kelime öğrenmenin önemini vurgulamıştır (aktaran, Joklová, 2009). Kelime öğrenmenin önemli olduğu derslerin başında Yabancı Dil dersleri gelir. Yabancı dil derslerinin, monotonluktan uzak, eğlenceli bir ders olması, yeni yaklaşımlar ve metotlarla işlenmesi, özellikle ezbercilikten uzak, görsel-işitsel-dokunsal tüm becerilerin aktif kullanıldığı bir ders ortamının oluşturulması ve buna uygun materyaller seçilerek işlenmesi gerekmektedir (Gömlüksiz ve Elaldi, 2000).

“Sanatçılar tarafından yapılmış özgün resimler, karikatürler, klasik müzik çalışmaları, kısa filmler, görsel-işitsel araçlar metinlerin iletilerine yeni yorumlar, açılımlar katarak çok uyarınlı bir öğrenme-öğretme ortamının yaratılmasına olanak sağlamaktadır” (Turhan Ağrelim, 2016: 18). Görsel öğeler öğrenmede önemlidir. İnsan, görselleri kısa dönem hafızada tutabilir ve farklı şekillerde kullanarak uzun dönem hafıza için şemalar oluşturabilir (Farah, 1988). Özellikle iyi dizayn edilmiş bir görsel aynı bilgileri içeren yazılı formattan, mesajı iletmeye daha etkilidir. Görsel materyaller daha az zaman ayırarak, daha az tekrar ederek daha fazla kavrayış sağlar (Leiner, Handal ve Williams, 2003). Heykel, resim, fotoğraf, harita birer görsel öğedir. Bu bağlamda karikatürlerde birer görsel imgedir (Delp ve Jones, 1996). “Karikatür sözcüğü, İtalyanca doldurma ve yükleme anlamına gelen *carirare* sözcüğünden türetilmiştir” (Pope, 2012: 6). Karikatür ile ilgili literatürde farklı tanımlar yapılmıştır. “Karikatür düşünceleri çizgi ile anlatma sanatıdır” (Özer, 2007: 1). Karikatür; insanın veya eşyanın abartılarak çizilmesi olayıdır. Günümüz anlayışında ise karikatür, çizgide mîzah yapma sanatıdır” (Kılınç, 2006). Bir kişinin ya da bir olayın gülünç ve çarpıcı yanını yakalayıp öne çıkartarak, abartılmış çizgilerle gülmeceye dönüştürme sanatıdır (Avşar, 2007). Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi karikatür eğlendirici, çok boyutlu, düşündürücü ve öğretici materyallerdir.

Özer’e göre (2007: 29) “karikatür, cartoon, grafik mîzah gibi terimler başta İngiltere olmak üzere ayrı türler olarak bilinmektedir. Oysa Türkiye’de tüm bu terimler “Karikatür” başlığı altında toplanmaktadır. Her türlü mîzah çizimine karikatür adı verilmektedir”. Özer (2007: 29-30) karikatür ve benzeri çizimlerin gazete ve dergilerde biçimsel olarak dört türde olduğunu ifade eder.

- Gülmece Deseni (Vinyet): Fıkra öykü, röportaj, haber, analiz araştırma, köşe yazısı gibi düz metinlerin yanında yazıyı süslemek, o yazıya görsellik katmak için karikatür çizgisiyle çizilen desenlerdir.
- Karikatür: buna tek kare karikatürde denilmektedir. Bir kişinin bir olayın, bir durumun tek bir kare ile mîzahsal şekilde kendine özgü çizgileri ile yorumlanmasıdır.

- Bant karikatürü: batılların “Strip” adını verdikleri bu tür, bir kare içinde tamamlanamayan karikatürlere denmektedir. İki, üç, zaman zaman daha çok kareden oluşan bu karikatürlerde ilk kareler izleyiciyi hazırlamak için kullanılır, şaşırtma etkileme ve karikatürcü tabirleriyle “espri patlatma” son karede” olur.

İçerik ve sanatsal anlayış bakımından üç grupta incelenebilir (Özer, 2007: 34).

- Portre karikatürleri: İnsanların sadece görüntüsünü ele alan bu çizimler o kişinin karakteristik özelliklerini öne çıkaran bir anlayışla çizilir. Çizimlerin orijinale benzemesi önemlidir. Abartılarak çizilir
- Karikatür: Dergi ve gazeteler için çizilir, siyasal ve sosyal konuları işler, ömürleri kısadır.
- Humoristik Desen: sanatsal karikatür ya da Grafik Mîzah adıyla anılır. Geniş kitleye seslenme popüler olma kaygısı gütmmez. Güldürme amacı ikinci plandadır. Daha çok düşündürmek ister.

Karikatürler güçlü bir öğrenme aracıdır ve karmaşık bir hikâyeyi bir iki imge ile anlatabilir. Öğrencide, olaylar hakkında merak uyandırır ve öğrenciyi düşünmeye sevk eder. Karikatür içindeki mizâhi unsurlar, hedef kelimelerin daha çabuk anlaşılmasını ve akılda daha kalıcı olmasını sağlar. ‘Mîzahla beraber sunulan mesajın çok daha kolay anlaşıldığı kuvvetle kanıtlanmıştır’ (Ginman ve Ungern-Sternberg, 2003: 76 akt. Csajbok-Twerefou, 2011). Daha renkli ve daha eğlenceli sınıf ortamı öğrenciyi stresten uzak tutar ve hedef dile karşı önyargısız yaklaşımı sağlar. Öğretmenler karikatürleri birçok amaçla kullanabilirler. Naylor, ve Keogh, (2013) karikatürleri kullanmalarının tüm yaş gruplarında yüksek motivasyonu sağladığını, tartışma yeteneklerini geliştirdiğini, etkili öğrenme ve değerlendirme becerisi kazandırdığını, bireysel farklılıkları ortaya çıkardığını, katılımı sağladığını, Karikatürler çizerek öğrencilerin kendi fikirlerini özetlemelerine olanak sağladığını ve dil kullanma fırsatı sunduğunu söyler. Özellikle, karikatürlerin dil öğretiminde etkin kullanılması gerektiği ve sonuçlarının daha kalıcı olacağı, öğrenciler üzerinde hem anlatılan konunun hem de öğretmenin olumlu etki bırakacağı düşünülmektedir (Rule, Sallis ve Donaldson, 2008). Bu sebeplerden dolayı karikatürlere kelime öğretiminde sınıf ortamında sıklıkla yer verilmelidir ayrıca karikatürlerin şu özellikleri de bu yaklaşımı desteklemektedir. Karikatürlerin; fikirlerin görsel bir sunumu olması, diyalog formunda olup, asgari düzeyde metin içermesi, durumlar hakkında alternatif bakış açıları sağlaması, günlük yaşama uyarlanabilen fikirlerden yola çıkması, gibi özelliklerinden dolayı öğrencilerin, kelimeleri daha kolay algılamasını, diğer dil yeteneklerini geliştirmesini, karşı ilgisinin artmasını sağlar (Naylor ve Keogh, 2013). Dolayısıyla karikatür öğrenmeyi kolaylaştıran, zenginleştiren ve kalıcı hale getiren önemli öğrenme aracıdır.

Karikatürün eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olduğunu gösteren, bir öğrenme aracı olarak kullanılmasını destekleyen birçok araştırma mevcuttur. Karikatür kullanımına çeşitli dil becerilerinin edinilmesinde (Varışoğlu, Şeref, Gedik, ve Yılmaz, 2014; Greenberg, 2002; Hakam, 2009; Madden, Chung ve Dawson, 2008; Vogler, 2004; Yaman, 2010), Sosyal Bilgiler dersinde (Tokcan ve Alkan, 2013), Tarih dersinde (Köseoğlu, 2008), Fen Bilgisi dersinde (Balım, İnel ve Evrekli, 2008; Kabapınar, 2005; Oluk ve Özalp, 2007; Rule, Sallis ve Donaldson, 2008), Türk Dili ve Edebiyatı dersinde (Üstün, 2007), Matematik Dersinde (Uğurel ve Morali, 2006) ve tutum çalışmalarında (Çakır ve Aydoğdu, 2016) yer verildiği gözlenmiştir.

Alanyazın incelendiğinde yabancı dilde kelime öğretiminde karikatürlerin kullanımıyla ilgili yeteri araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı yabancı dil öğretiminde kelime dağarcığını zenginleştirmek ve kelime öğretiminde kalıcılığı sağlamak için karikatürlerin kullanılmasını etkisini belirlemektir. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Deney grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
2. Kontrol grubunun ön test- son test puanları arasından anlamlı farklılaşma var mıdır?
3. Deney ve kontrol grubunun ön test puanları arasından anlamlı farklılaşma var mıdır?
4. Deney ve kontrol grubunun son test deney puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
5. Deney ve kontrol grubunun kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
6. Deney grubu öğrencilerinin karikatür kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

İlgili alan yazında karikatür kullanımına ağırlıklı olarak anadil becerilerinin geliştirilmesi, Fen Bilimleri ve Sosyal bilimler derslerinin öğretiminde yer verildiği ancak Yabancı Dil derslerinde kelime öğretiminde yeterince yer verilmemesi nedeniyle bu çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmada alan yazındaki bu boşluğa katkı sağlaması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Karikatür kullanımının İngilizce dersinde kelime öğrenimine etkisi ve kalıcılığı etkisini inceleyen bu araştırmada nicel veriler ön test – son test ve kalıcılık testi kontrol gruplu deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel veriler için deney grubu öğrencileri ile durum çalışması modeline dayalı olarak kelime öğretiminde karikatür kullanımına ilişkin düşünceleri belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır. Bu nedenle çalışmada karma desen kullanılmıştır. Deneysel desen, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini keşfetmek amacıyla kullanılan araştırma desenleri olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2007). Gerçek deneme modellerinin ortak özellikleri birden fazla grup kullanılması ve grupların yansız atama (örnekleme) ile oluşturulmasıdır. Böylece yapılacak olan araştırmada en az bir deney ve bir kontrol grubu bulunur. Bunlar öteki kontrol değişkenleri açısından eşitlenmiş sayılır (Karasar, 2007).

Araştırma için aynı seviyede iki grup seçilmiş; bunlardan biri deney grubu ve diğeri de kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulama öncesi ön-test ve uygulama sonrasında aynı başarı testi son-test ve kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Bu araştırmada, deney ve kontrol grubunun seçiminde rasgele atama yapılmamış ve araştırmanın bağımlı değişkeni olan akademik başarı bakımından grupların ön testlerinin eşit olması kontrol edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim birinci yarıyılı döneminde Tokat ilin de resmi bir lisesinin hazırlık sınıflarında bulunan, gerçek deneme modellerinin ortak özelliklerine uygun seçilen, 25'i deney grubunda ve 25'i kontrol bulunan toplam 50 öğrenciyi kapsamaktadır. Katılımcıların 22 erkek 28 kız öğrencidir. Çalışma grubu uygun örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın nitel verileri ise sadece deney grubu öğrencileriyle yapılan bireysel görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Veri Toplaması ve Analizi

Araştırmanın veri toplama aracı; 'On Screen' isimli ders kitabının "HOME" ünitesi içerisinde yer alan hedef kelimelere ilişkin araştırmanın ön test- son test ve kalıcılık testinde uygulanan çoktan seçmeli 24 sorudan oluşmaktadır. İlk 20 sorunun her biri dört puan, son dört sorunun her biri beş puan olarak değerlendirilmiştir. Bunun sebebi testin 100 puan üzerinden hesaplanmasıdır. Testin soruları ders kitabının hedef belirlediği kelimeler kullanılarak kitabın yazarları tarafından hazırlanmıştır. Testteki soruların geçerlik-güvenirlik çalışması, ilgili uzman yazarlar tarafından yapıldığından ayrıca bir geçerlik-güvenirlik çalışması yapmaya gerek görülmemiştir. Ayrıca ilgili kitabın yayın evinden çalışmamızda testin ölçme aracı olarak kullanılmasına ilişkin izin alınmıştır.

Araştırmada kullanılan mülakat formuyla deney grubu öğrencilerinin karikatür kullanımıyla ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Mülakat soruları uzman görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Araştırmada yapı bakımından 'standartlaştırılmış açık uçlu görüşme' formu kullanılmıştır ve yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Patton'a (1987) göre bu yaklaşım, "dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur".

Araştırmada lise hazırlık sınıfı öğrencilerinden iki sınıf seçilerek deney ve kontrol grubu oluşturulmuş ve ünite içinde belirlenen hedef kelimeleri, öğrenme düzeyleri değerlendirilmiştir. Hedef kelimeler kontrol grubunda geleneksel yöntemle; deney grubunda ise öğrenciler tarafından hazırlanan karikatürlerle işlenmiştir. Bu araştırmada hedef kelimelerin her biri için ayrı bir karikatür kullanılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerden hedef kelimelerin karikatürlerini çizmeleri istenmiş ve öğrenciler tarafından çizilen karikatürler sınıf duvarlarına asılmıştır. Deney grubunun sınıfında karikatürler ünite sonuna kadar asılı kalırken, kontrol grubunda ise karikatür çizilmemiş ve dolayısıyla duvarlara asılmamıştır. Ünite sonunda ise veri toplama amaçlı bir son test yapılmış ve üç hafta sonra kalıcılık testi yapılarak çıkan sonuçlar karşılaştırılmıştır. Bu sayede araştırma ile ilgili nicel veriler elde edilmiştir. Nitel veriler ise mülakat formu aracılığıyla elde edilmiştir. Böylelikle araştırmada nicel ve nitel araştırma teknikleri birlikte kullanılmış ve karikatürlerle kelime öğretimi farklı yönleriyle incelenmiştir. Bu uygulama ünite süresince devam etmiştir. Uygulama öncesinde ve sonrasında tüm gruplara kelime kazanımlarını değerlendirmek için ön test ve son test uygulanmıştır. Analizin birinci aşamasında, her bir grubun kendi içinde ön test ve son test puanlarının karşılaştırılması amacıyla, non-parametrik bir test olan Wilcoxon İşaretili Sıralar testi uygulanmıştır. İkinci aşamada ise, iki grup arasında ön test ve son test puanlarının

karşılaştırılmasını sağlayan yine non-parametrik bir test olan Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Görüşme veri kayıtları yazıya dökülmüş ve veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizi, verileri tanımlama ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarma sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme sonucunda elde edilen veriler incelenmiş ve verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlamalar yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen verilere ve bunların araştırmanın alt problemlerine uyguna belirlenmiş olan problemler doğrultusunda toplanmış olan verilerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgular, tablolarda sunulmaktadır.

1. Deney grubunun ön test son test puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır? Birinci alt problemine ilişkin bulgular.

Deney grubundaki öğrencilerin kelime öğrenimine ilişkin ön test ve son testte anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Deney Grubu İçin Ön Test- Son Test Puanlarının Farklılaşp Farklılaşmadığına Belirlemek Amacıyla Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Sıralar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Son Test	4 ^a	6.38	25.50		
Ön Test	20 ^b	13.73	274.50	-3.559	.000
Eşit	1 ^c				
Toplam	25				

*Pozitif Sıralar Temeline Dayalı

Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere, deney grubunu oluşturan öğrencilerin kelime bilgisine ilişkin başarı testinden aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını test etmek için yapılan Non Parametrik bir test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar testi sonucunda ortalamalar arasında ($z = -3.559$, $p < 0.05$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Söz konusu fark ön test lehinedir. Yani grup uygulamaları sonucunda deney grubunun son test puanları anlamlı şekilde farklılaşmıştır.

2.Kontrol grubunun ön test son test puanları arasından anlamlı farklılaşma var mıdır? İkinci alt problemine ilişkin bulgular.

Kontrol grubundaki öğrencilerin kelime öğrenimine ilişkin ön test ve son testte puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kontrol Grubu İçin Ön Test Son Test Puanlarının Farklılaşp Farklılaşmadığına Belirlemek Amacıyla Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.

Sıralar	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Son test Puan	1 ^a	2.50	2.50		
Ön test Puan	24 ^b	13.44	322.50	-4.306	.000
Eşit	0 ^c				
Toplam	25				

*Pozitif Sıralar Temeline Dayalı

Tablo 2 incelendiğinde kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin kelime bilgisine ilişkin başarı testin aldıkları ön test ve son test puanları arasından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını test etmek için yapılan Non Parametrik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucunda ortamlalar arasındaki fark ($z = -4.306$, $p < 0.05$) anlamlı bulunmuştur. Söz konusu fark ön test lehine gelişmiştir. Yani grup uygulamaları sonucunda kontrol grubunun son test puanları anlamlı şekilde farklılaşmıştır.

3.Deney ve kontrol grubunun ön test puanları arasından anlamlı farklılaşma var mıdır? Üçüncü alt problemine ilişkin bulgular.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin kelime öğrenimine ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubu İçin Ön Test Puanlarının Farklılaşp Farklılaşmadığına Belirlemek Amacıyla Yapılan Mann-Whitney Testi Sonucu.

Metot	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Ön test	25	23.58	589.50			
Geleneksel	25	27.42	685.50	264.000	-0.935	.350
Total	50					

Tablo 3'te anlaşılabacağı üzere, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($z = -0.935$, $p > 0.05$). Ön testte, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin kelime bilgisi konusunda belirgin bir farklılık olmadığı söylenebilir.

4. Deney ve kontrol grubunun son test deney puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır? dördüncü alt problemine ilişkin bulgular.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin kelime öğrenimine ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu İçin Son Test Puanlarının Farklılaşp Farklılaşmadığına Belirlemek Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonucu.

	Metot	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Son test	Kavram Karikatürü	25	26.80	670.00	280.000	-.632	.527
	Geleneksel	25	24.20	605.00			
	Total	50					

Tablo 4'tende anlaşılacağı üzere deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmektedir ($p > 0.05$). Son testte, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin kelime öğrenme konusunda belirgin bir farklılık olmadığı söylenebilir.

5. Deney ve kontrol grubunun kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır? beşinci alt problemine ilişkin bulgular.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin kelime öğrenimine ilişkin kalıcılık testi puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubu İçin Kalıcılık Testi Puanlarının Farklılaşp Farklılaşmadığına Belirlemek Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonucu.

	Metot	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	
Kalıcılık Testi	Kavram Karikatürü	25	33.62	840.50	109.500	-3.956	.000
	Geleneksel	25	17.38	434.50			
	Total	50					

** $p < 0.05$

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere deney ve kontrol grubu kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda kontrol grubu lehine ($U = 109.500$ $p < 0.05$) anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Yani deney grubu öğrencilerinin kalıcılık puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Karikatür kullanımının kelime öğreniminde kalıcılığı ve hatırlamaya sağladığı gözlenmiştir.

6. Deney grubu öğrencilerinin karikatür kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir? altıncı alt problemine ilişkin bulgular.

Tablo 6'da deney grubu öğrencileri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin kodlar verilmiştir.

Tablo 6. Öğretiminde Karikatür Kullanımıyla İlgili Düşüncelerine İlişkin Kodlar.

Katılımcı Görüş Kodları	f	Katılımcı Görüş Kodları	f
Eğlenceli	14	Akılcı	1
Kolaylaştırıcı	13	Yardımcı	1
Akılda kalıcı	11	Öncül	1
İlgiyi arttırıcı	9	Gerekli	1
Yaparak öğretici	9	Tekrarlatıcı	1
Kelime hazinesini arttırıcı	8	Özgürleştirici	1
Neşeli ortam oluşturucu	5	Hatırlatıcı	1
Fark yaratıcı	5	Görselleştirici	1
Etki yaratıcı	5	Vakitten tasarruf sağlayıcı	1
Öğretici	4	Pekiştirici	1
Görsel hafızaya yerleştirici	3	Ezberi geliştirici	1
Dikkat çekici	2	Çizimi zorlayıcı *	1
Yaratıcı	2	Sıkıcı *	1
Başarıyı arttırıcı	2	Dikkat dağıtıcı*	1
Zamandan tasarruf sağlayıcı	2	İlgisiz *	1
Yararlı	1		

*Olumsuz ifadeler yıldız işareti ile italik olarak gösterilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde deney grubu öğrencileri tarafından karikatür ile kelime öğreniminin oldukça olumlu karşılandığı gözlenmiştir. Öğrenciler karikatür kullanımını eğlenceli, kolaylaştırıcı ve akılda kalıcı buldukları ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu yöndeki olumlu görüşlerinden bazıları şöyledir. " Bence güzel bir etkinlik. Çünkü çizerken kelimenin yazılışını ve anlamını öğreniyorsun."; "Ben kelimeyi çizerken çok eğlendim. Ve o çizdiğim kelime çok güzel aklımda kaldı. Hem renkli oluşu hem de kelimeyi çizmek bana çok faydalı oldu. Böylece ben kelimeyi en güzel çizerek aklımda kalabileceğini anlamış oldum. Çizim gerçekten akılda kalıcı ve çok iyi yöntemdir".

Karikatürlerin özellikle mizah içeren unsurların olmasının keyifli olduğu ve derse olan ilgisinin attırdığının öğrenciler şu şekilde tanımlamıştır. *Komik görünüşe sahip olduğu için aklımda kaldı*". Bu yöntem kullanılarak görsel imajların, çok fazla tekrara ihtiyaç duymadan, hafızaya daha kolay yerleştiği, daha kalıcı olduğu ve öğrenmeyi somutlaştırdığı saptanmış oldu." *Derste karikatür kullandığımız için kelimeleri daha çabuk öğrendik. Sınıfta asılı olduğu için resimler gözümüze takıldı. Yani bana göre karikatür kullanmak faydalı oldu.*"; "Duvarda asılı olan kelimeleri sürekli görüyoruz ve bu bizim kelimeleri daha çabuk öğrenmemizi kolaylaştırıyor"; "İlk olarak kelimeyi o şekilde görsel hafızamda hatırladım. Ve hemen aklıma geldi. Kelime öğrenmem de hiç unutulmayacak şekilde kaldı."; "Görsel yönü fazla olduğu için kelimeleri daha çabuk öğrenmemizi sağladı. Defterdeki kelimeleri dakikalarca ezberlemeye çalışmak yerine bu yöntem daha kolay ve eğlenceli." Ayrıca öğrenciler karikatürlerin sınıfın ortamını değiştirdiğini vurgulamıştır. "Sınıfa gayet özgür bir ruh kazandırdık. Sınıf cıvı cıvı oldu". "Sınıfı daha renkli hale getirdi. Derste sözlükte kelime aramakla vakit kaybetmiyorum". Karikatürlerin, öğrencilerin hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini söylemek mümkündür. "Güzel. Çizerken aklımda kaldı. Çizmeden önce kafamda planlar yapmaya başladım. Güzel bir şeyler çıksın istiyordum. Benim için farklı ve yaratıcı bir etkinlikti".

Kelime öğretiminde karikatür kullanımının diğer becerileri de olumlu yönde etkilediği ve başarıyı arttırdığı öğrenciler tarafından belirtilmiştir. “Kelime öğrendikçe İngilizce konuşma, yazma, dinleme gibi etkinlikler kolaylaşıyor. Bu da dersler de daha etkin ve başarılı olmamızı sağlıyor”. “Özellikle quizlerde kelimenin anlamını unuttuğum zaman çizdiğimiz karikatürler aklıma geldi ve soruları doğru cevapladım”. Şeklindeki açıklamalardan da anlaşıldığı gibi ile karikatürün öğretim aracı olarak kullanılması katılımcılar tarafından olumlu olarak algılandığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Donanımlı, yaratıcı ve hayalperest bir öğretmen, yenilikçi teknikler ve gerçek materyaller kullanarak dersi sıkıcılıktan kurtarabilir (Thakur, 2015). Bu tekniklerin başında da karikatürler gelir “İyi çizilmiş karikatürler anlatılacak bir hikâyeye, aktarılacak bir değere ve öğretilecek bir derse sahiptir.” (Katchen, 1995). Dolayısıyla, derste karikatür kullanmak öğrenci motivasyonunu arttırmada önemli bir yöntemdir. Hem yabancı dil öğretimini öğretmen açısından hem de öğrenimini öğrenci açısından eğlenceli ve kalıcı hale getirir.

Deney grubunu oluşturan öğrencilerin kelime bilgisine ilişkin başarı testinden aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını test etmek için yapılan Non Parametrik bir test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar testi sonucunda ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Grup uygulamaları sonucunda deney grubunun son test puanları anlamlı şekilde farklılaşmıştır.

Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin kelime bilgisine ilişkin başarı testin aldıkları öntest ve sontest puanları arasından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını test etmek için yapılan Non Parametrik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucunda ortamlar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Grup uygulamaları sonucunda kontrol grubunun son test puanları anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Bu durum karikatür kullanılarak ders işlemenin öğrenmede oldukça etkili olduğunu göstermektedir şeklinde yorumlanabilir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Ön testte, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin kelime bilgisi konusunda belirgin bir farklılık olmadığı söylenebilir. Her iki gurubunda kelimeleri farklı uygulamalar olsa dahi öğrendiği görülmüştür.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmektedir. Son testte, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin kelime öğrenme konusunda belirgin bir farklılık olmadığı söylenebilir. Her iki gurubunda kelimeleri farklı uygulamalar olsa dahi öğrendiği görülmüştür. Ancak ortalamalar açısından deney grubunun ortalama puanının çok daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre karikatür kullanımı öğrencilerin öğrenmelerinde daha etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Deney ve kontrol grubu kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda kontrol grubu lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Yani deney grubu öğrencilerinin kalıcılık puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Karikatür kullanımının kelime öğreniminde kalıcılığı ve hatırlamaya sağladığı gözlenmiştir. Bu durum görsel unsurların öğrenmeyi

kolaylaştırdığı, eğlenceli kıldığı ve kalıcı hale getirip uzun süreli hafızada tutulmasının sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Deney grubu öğrencileri ile gerçekleştirilen görüşmede karikatür ile kelime öğreniminin oldukça olumlu karşılandığı gözlenmiştir. Öğrenciler karikatür kullanımını eğlenceli, kolaylaştırıcı ve akılda kalıcı buldukları ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda, karikatürlerle yapılan yabancı dilde kelime öğretiminin, geleneksel yollarla yapılan kelime öğretimine göre öğrenci başarısını ve kalıcılığı daha fazla arttırdığı belirlenmiştir. Söz konusu bulgu, karikatürle yapılan öğretimin geleneksel yöntemlere göre Fen bilgisi alanında, (Atasoy ve Zoroğlu 2014; Rulle, Sallis ve Donaldson, 2008; Webb, Williams, Meiring, 2008), tıp alanında (Delp, ve Jones,1996), (Leiner, Handal ve Williams, 2003) sosyal bilgiler alanında (Tokcan ve Alkan, 2013) Türkçe alanında (Varışoğlu ve diğerleri 2014), (Yaman, 2010) daha etkili olduğu görüşünü belirtilen araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Karikatürlerin sınıf ortamında öğrencilerin rahatlıkla fikirlerini açıklamasını, öğrencileri düşünmeye sevk etmesini ve yaratıcılıklarını geliştirmesini sağladığı kanıtlanmıştır. Söz konusu bulgu, Webb ve diğerleri, (2008); Naylor ve Keogh, (2013); Tokcan ve Alkan, (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Görsel olduğu için karikatürlerin daha hızlı hafızaya alındığı, daha çabuk öğrenildiği ve kolay kolay unutulmadığı mülakat verileriyle de kanıtlanmıştır. Elde edilen bu bulgu, Thakur (2015), Naylor ve Keogh (2013), Delp ve Jones (1996) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Yabancı dilde kelime öğretiminde sözcük dağarcığını arttırmada, bazı soyut kural ve kavramların karikatürler yoluyla verilmeye çalışılması, bu yolla öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi, dersin eğlenceli ve öğrenci merkezli işlenmesi ve bu bağlamda da kalıcılığın artırılması hedeflenmiştir. Araştırmada karikatür kullanımının öğrencilerde kelimedeki öğreniminde kalıcılığı arttırdığı gözlenmiştir. Bununla birlikte öğrenme ortamını daha eğlenceli ve etkili hale getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre şunlar önerilebilir: Öğretmen ve öğrenciler karikatür kullanımının eğitim ve öğretim ortamında önemi konusunda bilinçlendirilebilirler. Karikatürlerinin diğer derslerde uygulanmasının etkililiğini belirlemek amacıyla çeşitli araştırmalar gerçekleştirilebilir. Karikatürlerin yabancı dilde kelime öğretiminde kullanımına yönelik yeni araştırmalar yapılabilir ve bu aracın ne derece etkili olduğuna ilişkin bulgular artırılabilir. Çalışmada karikatürün öğrencinin başarısını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılması nedeniyle, ders kitaplarında da karikatürlere yer verilebilir.

EKLER

Karikatür 1

Karikatür 2

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Atasoy, Ş. ve Zoroğlu, M. A. (2014). Development and Application of Concept Cartoons for Preschool Children. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*. 8(2), 38-70. 01 Ocak 2017 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/dowload/article-file/39903> adresinden alınmıştır.
- Avşar, S. (2007). *Tarih Öğretiminde Karikatür İmgesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağçeci, B. (2004). "Ortaöğretim kurumlarında İngilizce öğretimine ilişkin öğrenci tutumları (Gaziantep İli Örneği)". XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında Sunulan Sözlü Bildiri, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 6- 9 Temmuz, Malatya.
- Büyükoztürk, Ş. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Csajbok-Twerefou, I. (2011). Homour in Foreign Language Teaching. *Practice and Theory in Systems of Education*. 6(4).327-336. 10 Mayıs 2017 tarihinde http://epa.oszk.hu/01400/01428/00018/pdf/EPA01428_ptse_1801Csajbok_TwerefouIldiko.Pdf adresinden alınmıştır.
- Çakır, A. ve Aydoğdu, B. (2016). Çevre Sorunları Konusunun Öğretiminde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 07(14), 102 – 116.
- Delp, C., Jones J. (1996). "Communicating in Formation to Parents: Theuse of Cartoon İllustrations to İmprove Comprehensi on of İstructions". *Academic Emergency Medicine*. 3(3), 264-270. 10 Aralık 2016 tarihinde <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1553-2712.1996.tb03431.x/pdf> adresinden alınmıştır.
- Evans, V. ve Dooley, J. (2015). *On Screen*. Berkshire: Express Publishing.
- Farah, M.J. (1988). Is Visualım a Gery Really Visual? Overlooke Devidence From Neuro Psychology. *Psychological Review*. 95(3), 307-317. 10 Aralık 2016 tarihinde <http://dx.doi.org/10.1037/0033-295X.95.3.307> adresinden alınmıştır.
- Gömlüksiz, M. N. ve Elaldı, Ş. (2000).Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler Ve Yöntem Sorunu. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 253-264. 10 Ocak 2017 Araştırmaz veri tabanından alınmıştır.
- Joklová, K. (2009). Using Pictures in Teaching Vocabulary, *Bachelor's Thesis*. 10 Ocak 2017 tarihinde http://is.muni.cz/th/123676/pedf_b/bachelor_thesis-using_pictures_in_teaching_vocabulary.pdf adresinden alınmıştır.
- Karatay, H. (2007). Kelime Öğretimi. *Ankara GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153. 10 Ocak 2017 tarihinde Ulakbim veri tabanından alınmıştır.
- Katchen, J. E. (1995). How to Use Cartoons in Theefl Classroom. *Thai TESOL Bulletin*. 8(1), 32-39. 03 Ocak 2017 tarihinde <http://mx.nthu.edu.tw/~katchen/professional/cartoons.htm> adresinden alınmıştır.
- Kılınc, K. (2006). *Tarih Öğretiminde Karikatür Materyali Kullanımının Öğrenci Başarisına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pope, M. (2012). *Karikatür Çizimi*. (Çeviren: Aşşenur Parlak). İstanbul: Profil Yayıncılık.

- Leiner, M.Handal, G. ve Williams, D. (2003). Patient Communication: A Multidisciplinary Approach Using Animated Cartoons. *Health Education Resaarch*. 19(5), 591-595. 10 Ocak 2017 tarihinde Web: <http://her.oxfordjournals.org/content/19/5/591>.short adresinden alınmıştır.
- Naylor, S. ve Keogh, B. (2013). "Concept Cartoons: What Have We Learnt"? *Journal of Turkish Science Education*. 10(1), 3-11. 10 Ocak 2017 tarihinde <http://www.tused.org/internet/tused/archive/v10/i1/tusedv10i1s1.pdf> adresinden alınmıştır.
- Oflaz, A. (2015). "Geleneksel ve Alternatif Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinde Almanca Kelime Öğretimi". *Turkish Studies*. 10(3), 695-712. 10 Ocak 2018 tarihinde http://www.turkishstudies.net/makaleler/477284261_39oflazadnan-egt-695-712.pdf adresinden alınmıştır.
- Patton,(2002). *Qualitative Researc Hande Valuation Methods*. California: Sage Publications.
- Pranatha, A. N. (2005). *A Study on Teaching Vocabulary By Using Cartoon at Second Grade 2F of SLTP 6 Serang*. Other Thesis. University of Muhammadiyah Malang. 12 Aralık 2016 tarihinde Web:<http://eprints.umm.ac.id/267/1/AStudyonTeachingVocabularyByUsingCartoonatSecondGrade2FofSLTP6Serang.pdf> adresinden alınmıştır.
- Rulle, A. C. ,Sallis, D. A. ve Donaldson, J. A. (2008). Humorous cartoons made by preservice teachers fort eaching science concepts to elementary students: process and product.m. 11 Şubat 2017 tarinde Web: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED532956.pdf> adresinden alınmıştır.
- Thakur, V. S. (2015). Using Supplementary Materials in the Teaching of English: Pedagogic Scope and Applications. *English Language Teaching*. 8(12). 12 Aralık 2016 tarihinde <http://doi:10.5539/elt.v8n12p1>. adresinden alınmıştır.
- Tokcan, H. ve Alkan, G. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (KEFAD)*. 14(2), 1-19. 12 Aralık 2016 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/15882> adresinden alınmıştır.
- Turhan Ağrelim, H. (2016). Çok Uyaranlı Eğitim Ortamlarının Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerine Etkisi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 16-50. 01 Ocak 2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/jlere/> adresinden alınmıştır.
- Varışoğlu, B., Şeref, İ., Gedik, M., ve Yılmaz, İ. (2014). Deyim ve Atasözlerinin Öğretilmesinde Görsel Bir Araç Olarak Karikatürlerin Başarıya Etkisi. *Karadeniz Araştırmaları*, 41, 226-242. 12 Şubat 2017 tarihinde http://eprints.umm.ac.id/267/1/A_Study_on_Teaching_Vocabulary_By_Using_Cartoon_at_Second_Grade_2F_of_SLTP_6_Serang.pdf adresinden alınmıştır.
- Yaman, H. (2010). Bir Öğretim Aracı Olarak Karikatür: Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(2), 1217-1242. 10 Ocak 2018 tarihinde <http://www.kuyeb.com/pdf/tr/11f438237c8530d28a1e1e22f8920992vaTAM.pdf> adresinden alınmıştır.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2013).*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* .Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Webb, P.,_Williams, Y., Meirin, L. (2008). Concept Cartoons and Writing Frames: Developing Argumentation in South African Science Classrooms? *African Journal of Research in Mathematics, Science and*

Technology Education. 12(1), 5-17. 08 Kasım 2016 tarihinde <http://doi.org./10.1080/10288457.2008.10740625> adresinden alınmıştır.

Van Wyk, M. M. (2011). "The Use of Cartoons as a Teaching Tool to Enhance Student Learning in Economics Education". *Journal of Social Science*. 26(2), 117-130. 08.11.2016 tarihinde www.krepublishers.com/02-Journals/JSS/JSS-26-0-000-11-Web/JSS-26-2/000-11-Abst-PDF/JSS-26-2-117-11-1102-Van-Wyk-M-M/JSS-26-2-117-11-1102-Van-Wyk-M-M-Tt.pdf adresinden alınmıştır.